

BAŁAMUT (20) *sb m*

bałamut (12), **bałamunt** (7), **bałamant** (1); *bałamut OrzList, RejZwierz, OrzQuin* (2), *PaprPan* (2), *ModrzBaz, ReszPrz, CiekPotr* (3), *KlonWor*; *bałamunt RejKup*, *bałamunt* : *bałamant* (6 : 1) *Calep*.
Oba a jasne.

sg N *bałamut* (9). ◊ *A* *bałamuta* (2). ◊ *I* *bałamut(e)m* (4). ◊ *pl N* *bałamutowie* (2). ◊ *G* *bałamut(o)w* (1). ◊ *D* *bałamut(o)m* (1). ◊ *A* *bałamuty* (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

Błazen, głupiec, oszust, krętacz, człowiek niepoważny, szerzący zamęt; w polemice religijnej katolicko-protestanckiej – o przeciwniku; baceolus [baceolus], bardus, exors, fatuus, gurdus, insulsus, stolidus Calep; futilis homo, gerro, nebulo, nequam, nugator, ridiculum caput Cn (20) : Ten będąc Xiążenczem wielkym A władayącz łtanem wśfelkym Vdał fię wrzeć łtem Balamuntem I chciał by ycz yego putem *RejKup* X3; *OrzList* g4v; Bo proficiat illius/ mowi/ ad łalutem/ A co rzec kiedy bluźni/ s flepym bálámutem. Będzye mu proficiat/ dałzli mu [koniowi] go [owsa] korzec/ Niźli garść święconego *RejZwierz* 107v; iedni [posłowie] dźierzą z Stánkárem/ drudzy z Cálwinem/ trzeći z Lutrem/ czwarci z Góniácyem/ ini z Sárnickim/ drudzy z Grzegorzem/ j z inemi. A któźby té Bálámuty wyliczył? *OrzQuin* V3v, Aa2v; A odłóżywłzy kuflá nie daway Státutá/ Prętko on s swoiey głowy s ciebie bálámuta/ Vczyni *PaprPan* I4v, Bb4; *ReszPrz* 110; Bardus – Cziuła, *bałamunt. Calep* 124a; Gurdus – *Bałamunt* wielki *błazen. Calep* 466b; Insulsus – Nie łoloni, *balamant. Calep* 547a, 121a, 384b, 410b, 1008b; *CiekPotr* 42, 74, 85; A on iłty bálámut ze dzwoniem y z pułzką/ Zywie ná tę łeż dobrze y z łwą pánią dułzką. *KlonWor* 48.

Szereg: »*bałamutowie* i *wykrętacze*«: Ma fię tedy o to łtárác włtawcá/ áby ártykuły práwne krotkim wykłádem obiásnił/ dla bálámutow y *wykrętáčow* [*propter sycophantas et cavillatores*] *ModrzBaz* 100.

Synonimy: *błazen, ciuła, klekot, matacz, niecnota, plotka, wykrętacz.*